

ΥΛΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Απαραίτητη προϋπόθεση για την κατανόηση του μαθήματος είναι η διδασκαλία της ύλης χωρίς χάσματα και ασυνέχειες. Η αποσπασματικότητα δεν επιτρέπει στους μαθητές να κατανοήσουν τη σχέση που συνδέει μεταξύ τους τα ιστορικά γεγονότα ούτε το πλέγμα των συνθηκών υπό τις οποίες αυτά συντελέστηκαν. Για τον λόγο αυτό πρέπει να καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για ολοκλήρωση της ύλης μέσα στο διδακτικό έτος. Επειδή όμως σε πολλές περιπτώσεις η συστηματική διδασκαλία όλου του βιβλίου καθίσταται αδύνατη λόγω αντικειμενικών προβλημάτων προτείνεται ως απολύτως αναγκαία η διδασκαλία των αμέσως παρακάτω ενότητων. Όσον αφορά τις ενότητες που δεν έχουν συμπεριληφθεί στη διδακτέα ύλη, θεωρείται αυτονόητο ότι ο εκπαιδευτικός θα μεριμνήσει ώστε, μέσα από μια ευσύνοπτη προσέγγιση των βασικών στοιχείων τους, να διασφαλισθεί η συνέχεια και η συνοχή της ιστορικής αφήγησης.

Επίσης, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη για όλες τις τάξεις ότι οι ιστορικές πηγές που περιέχονται στα σχολικά βιβλία ιστορίας δεν αποτελούν προέκταση της αφήγησης του βιβλίου και επομένως δεν πρέπει να διδάσκονται ως επιπλέον γνωστικά στοιχεία, των οποίων ζητείται κατά τις εξετάσεις η εκμάθηση, αλλά αποτελούν μεθοδολογικά εργαλεία για την άσκηση της κριτικής σκέψης των μαθητών.

I. ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ

Κεφάλαιο Β΄: Η Εποχή του Χαλκού (3000-1100 π.Χ.)

2. Ο Κυκλαδικός πολιτισμός
3. Ο Μινωικός πολιτισμός
5. Ο Μυκηναϊκός κόσμος

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Κεφάλαιο Γ΄: Ο Ελληνικός κόσμος από το 1100 έως το 800 π. Χ.

1. Οι μεταβατικοί χρόνοι
2. Η πολιτιστική αναγέννηση

Κεφάλαιο Δ΄: Αρχαϊκή Εποχή (800-479 π. Χ.)

1. Αποικιακή εξάπλωση
2. Η Πόλη-Κράτος και η εξέλιξη του πολιτεύματος
3. Η Σπάρτη
4. Η Αθήνα: Από τη βασιλεία στην αριστοκρατία
5. Αθήνα: Πορεία προς τη Δημοκρατία
6. Οι Πανελλήνιοι δεσμοί
7. Πέρσες και Έλληνες: Δυο κόσμοι συγκρούονται
8. Η οριστική απομάκρυνση της περσικής επίθεσης
9. Τα γράμματα
10. Η τέχνη

Κεφάλαιο Ε΄: Η Ηγεμονία της Αθήνας (479-431π.Χ.)

1. Η συμμαχία της Δήλου – Η συμμαχία όργανο της αθηναϊκής ηγεμονίας
2. Το δημοκρατικό πολίτευμα σταθεροποιείται - Ο Περικλής και το

δημοκρατικό πολίτευμα

3. Η λειτουργία του πολιτεύματος. Οι λειτουργίες
4. Η συγκρότηση της αθηναϊκής κοινωνίας – Η καθημερινή ζωή
5. Η διαδικασία της μόρφωσης – Ο Αθηναίος και η εργασία – Η Αθήνα γιορτάζει

Κεφάλαιο ΣΤ΄: Ηγεμονικοί ανταγωνισμοί και κάμψη των ελληνικών πόλεων (431-362 π. Χ.)

1. Τα αίτια και οι αφορμές του Πελοποννησιακού πολέμου – Ο Αρχιδάμειος πόλεμος (431-421 π.Χ.)
2. Η εκστρατεία στη Σικελία (415-413 π.Χ.) – Ο Δεκελεικός πόλεμος (413-404 π.Χ.)
3. Η ηγεμονία της Σπάρτης: Μια κυριαρχία σε αμφισβήτηση
4. Η κυριαρχία της Θήβας στην Ελλάδα

Κεφάλαιο Ζ΄: Η ανάπτυξη της Μακεδονίας

1. Το κράτος της Μακεδονίας
2. Το κράτος της Μακεδονίας επεκτείνεται
3. Αλέξανδρος. Η κατάκτηση της Ανατολής
4. Το έργο του Αλεξάνδρου
5. Οι τύχες της Κύπρου

Κεφάλαιο Η΄: Οι Τέχνες και τα Γράμματα την Κλασική Εποχή

1. Τα Γράμματα
2. Οι τέχνες
3. Η αρχιτεκτονική των κλασικών χρόνων
4. Η γλυπτική και η ζωγραφική των κλασικών χρόνων

Κεφάλαιο Θ΄: Ελληνιστικοί και Ρωμαϊκοί Χρόνοι

1. Τα ελληνιστικά βασίλεια
2. Η κατάσταση στον ελλαδικό χώρο
3. Το ρωμαϊκό κράτος αποκτά μεγάλη δύναμη
4. Η υποταγή του ελληνικού κόσμου

Κεφάλαιο Ι΄: Από τη Ρώμη στο Βυζάντιο

1. Η ρωμαϊκή ειρήνη
4. 3^{ος} αιώνας μ. Χ. Η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία σε κρίση
5. Κωνσταντίνος: Η μεγάλη στροφή

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Θα διδαχτούν η Ομήρου Οδύσσεια και οι Ηροδότου Ιστορίες σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών.

Α) ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Η Ομήρου Οδύσσεια θα διδαχτεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο διδάσκων το επιθυμεί) από τον Σεπτέμβριο μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου.

Ενότητες	Διδακτικές ώρες
Εισαγωγή (1, 2, 3, 4, 6, 7, 8) Το περιεχόμενο των ενοτήτων 5, 9 και 10 ο διδάσκων μπορεί να το αξιοποιήσει κατά τη διδασκαλία του κειμένου όπως εκείνος κρίνει προσφορότερο.	2
Περιληπτική αναδιήγηση ραψωδίας α Αναλυτική επεξεργασία ραψωδίας α 1-25	1
Αναλυτική επεξεργασία ραψωδίας α 26-108	1
-//- -// -//- α 109-173	1
-//- -// -//- α 174-360	2
-//- -// -//- α 361-497	2
Περιληπτική αναδιήγηση ραψωδίων β, γ, δ, ε	1
Αναλυτική επεξεργασία ραψωδίας ε 50-164	2
Αναλυτική επεξεργασία ραψωδίας ε 165-251	2
Αναλυτική επεξεργασία ραψωδίας ε 311-420	2
Περιληπτική αναδιήγηση ραψωδίας ζ Αναλυτική επεξεργασία ραψωδίας ζ 139-259	2
Περιληπτική αναδιήγηση ραψωδίων η, θ, ι,	1
Αναλυτική επεξεργασία ραψωδίας ι 240-630	3
Περιληπτική αναδιήγηση ραψωδίων κ, λ, μ, ν, ξ, ο, π	1
Αναλυτική επεξεργασία ραψωδίας π, 185-336	2
Περιληπτική αναδιήγηση ραψωδίων ρ, σ, τ, υ, φ, χ	2
Αναλυτική επεξεργασία ραψωδίας χ 350-446	2
Περιληπτική αναδιήγηση ραψωδίας ψ Αναλυτική επεξεργασία ραψωδίας ψ 89-381	3
Περιληπτική αναδιήγηση ραψωδίας ω Αναλυτική επεξεργασία ραψωδίας ω 265-377	2
Γενική θεώρηση της Οδύσσειας	1
Σύνολο προβλεπόμενων ωρών	35

Τα εισαγωγικά σημειώματα των ραψωδίων αποτελούν στοιχεία αναφοράς κατά την επεξεργασία, δηλαδή αξιοποιούνται, αλλά δεν απομνημονεύονται και ούτε αποτελούν εξεταστέα ύλη.

Ο διδάσκων φροντίζει να εντάσσει τα επιλεγμένα προς αναλυτική επεξεργασία αποσπάσματα στο πλαίσιο της ραψωδίας στην οποία ανήκουν, αξιοποιώντας τις περιληπτικές αναδιηγήσεις του περιεχομένου των ραψωδίων και ενθαρρύνοντας, κατά την κρίση του και σύμφωνα με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο, την ανάγνωση ανθολογημένων αποσπασμάτων του εγχειριδίου.

B) ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Οι Ηροδότου Ιστορίες θα διδαχτούν κανονικά δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο διδάσκων το επιθυμεί) από την 1η Μαρτίου μέχρι τον Μάιο σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών.

Ενότητες	Διδακτικές ώρες
Εισαγωγή: Βίος και έργο του Ηροδότου, Ταξίδια, Εποχή-περιβάλλον-επιδράσεις, Αρχές της Ελληνικής Ιστοριογραφίας-Λογογράφοι, Το έργο του Ηροδότου, Πατέρας της Ιστορίας, Αντιλήψεις-Ιδέες-Αξίες, Μέθοδος, Χρονολογικό σύστημα	1
Βιβλίο πρώτο Ενότητα 1 ^η : Προοίμιο Ενότητα 2 ^η : Κροίσος και Σόλων Ενότητα 3 ^η : Κροίσος και Κύρος	4
Βιβλίο δεύτερο Ενότητα 6 ^η : Μνημεία της Αιγύπτου	1
Βιβλίο τρίτο Ενότητα 8 ^η : Τα πολιτεύματα	1
Βιβλίο έκτο Ενότητα 11: Η μάχη του Μαραθώνα	2
Βιβλίο έβδομο Ενότητα 12: Διάλογος Ξέρξη-Δημάρατου Ενότητα 13: Η μάχη των Θερμοπυλών	2
Βιβλίο όγδοο Ενότητα 15: Η ναυμαχία της Σαλαμίνας	1
Συνολική θεώρηση	1
Σύνολο προβλεπόμενων ωρών	13 ώρες

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Από το διδακτικό βιβλίο «**Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου**» των Ν. Μπεζαντάκου, Α. Παπαθωμά κ.ά., **δεν** θα διδαχθεί το Α΄ Μέρος (Κείμενο) των Ενοτήτων **5, 8, 9, 10, 13, 16, 17, 18**, καθώς και τα αντίστοιχα παράλληλα Κείμενα του Επιμέτρου. Το Β΄ και Γ΄ Μέρος όλων των Ενοτήτων (1-18) θα διδαχθεί κανονικά.

ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

- Τα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο διδάσκονται δύο (2) ώρες την εβδομάδα με ελεύθερη επιλογή από το διδάσκοντα. Το δίωρο αυτό, εφόσον το επιθυμεί ο διδάσκων, είναι συνεχόμενο.
- Στην Α΄ τάξη μπορούν να διδαχτούν **20 περίπου λογοτεχνικά κείμενα (15 για τα εσπερινά)** εκ των οποίων δύο ή τρία κείμενα από την ξένη λογοτεχνία.
- Σε όλες τις τάξεις οι μαθητές θα πρέπει να ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τα βιβλία Ιστορία Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων. Διευκρινίζεται ότι τα βιβλία αυτά δεν προορίζονται για αυτόνομη διδασκαλία, αλλά έχουν στόχο να λειτουργήσουν συμβουλευτικά και συμπληρωματικά για το μάθημα της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο.
- Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, εφόσον είναι εφικτό, οι μαθητές θα μπορούσαν να μελετήσουν ένα έως δύο λογοτεχνικά βιβλία, στο πλαίσιο καλλιέργειας της φιλιανγνωσίας. Επισημαίνεται ότι η συγκεκριμένη δραστηριότητα αποτελεί μεν κριτήριο αξιολόγησης των μαθητών, ωστόσο τα λογοτεχνικά βιβλία δεν συμπεριλαμβάνονται στην ύλη των εξετάσεων της περιόδου Μαΐου-Ιουνίου.

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ)

Για τη διδασκαλία του μαθήματος χρησιμοποιούνται το εγχειρίδιο **Νεοελληνική Γλώσσα**, Βιβλίο Μαθητή και Τετράδιο Εργασιών Α΄ τάξης Γυμνασίου. Οι διδάσκοντες, στο πλαίσιο του διαθέσιμου διδακτικού χρόνου, για την υλοποίηση των διδακτικών στόχων, όπως αυτοί ορίζονται από το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών, μπορούν να χρησιμοποιούν κατά περίπτωση κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό (κείμενα, δραστηριότητες κ.ά.) και από άλλες πηγές, με σκοπό την εμπέδωση των γραμματικών φαινομένων, την εξοικείωση των μαθητών με ποικίλα κειμενικά είδη και την καλλιέργεια της ικανότητάς τους να κατανοούν εύκολα και να παράγουν επιτυχώς προφορικό και γραπτό λόγο.

1^η ΕΝΟΤΗΤΑ Οι πρώτες μέρες σε ένα νέο σχολείο	
ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	5 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
A. Εισαγωγικά κείμενα	1. Οι ερωτήσεις κατανόησης των κειμένων να αξιοποιηθούν κατ' επιλογήν από το διδάσκοντα. 2. Να δοθούν ορισμένες προκαταρκτικές διευκρινίσεις για τον τρόπο με τον οποίο οι συνθήκες και ο κώδικας επικοινωνίας επηρεάζουν τη διαμόρφωση του μηνύματος. 3. Από τα κείμενα 6 και 7 να διδαχτεί μόνο το ένα.
B. Επικοινωνία	
B1. Παράγοντες της επικοινωνίας	
B2. Κώδικες επικοινωνίας	
Γ. Είδη προτάσεων	
Γ1. Είδη προτάσεων ανάλογα με τα συστατικά τους	

Γ2. Είδη προτάσεων, σημασίες τους και σημεία στίξης	4. Να δοθούν απλές οδηγίες για τη σωστή χρήση των σημείων στίξης, ιδιαίτερα του κόμματος και της τελείας. 5. Κατά τη διδασκαλία των προτάσεων να τονιστεί η διάκρισή τους σε απλές, ελλειπτικές και επαυξημένες [Γ1].
Δ. Λεξιλόγιο ενότητας	
Ε. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου	
Διαθεματική εργασία	

2^η ΕΝΟΤΗΤΑ
Επικοινωνία στο σχολείο

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	5 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
A. Εισαγωγικά κείμενα	1. Να δοθεί έμφαση στη διάκριση προφορικού [B1] και γραπτού λόγου [B2]. 2. Η άσκηση 1 της υποενότητας B1 να μη διδαχτεί, αν δεν υπάρχει δυνατότητα μαγνητοφώνησης του γραπτού κειμένου 1 3. Από τα κείμενα 14 και 15, [Γ], να επιλεγεί το ένα. 4. Να τονιστεί η σχέση ανάμεσα στις ευρύτερες περιστάσεις επικοινωνίας και στα φαινόμενα γλωσσικής ποικιλίας. 5. Να δοθεί έμφαση στη διδασκαλία της παραγράφου [Γ] και ιδιαίτερα: • στον τρόπο ανάπτυξης της παραγράφου και στην αναγνώριση των δομικών στοιχείων της • στην αξιοποίηση των γνώσεων για την παράγραφο κατά τη σύνταξη διαφορετικών ειδών κειμένων και • στον ρόλο των συνδετικών λέξεων για τη συνοχή της παραγράφου.
B. Είδη προφορικού και γραπτού λόγου	
B1. Προφορικός λόγος	
B2. Γραπτός λόγος	
B3. Γλωσσική ποικιλία – Μέσο και περίσταση επικοινωνίας	
Γ. Η Παράγραφος	
Δ. Λεξιλόγιο ενότητας	
Ε. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου	
Διαθεματική εργασία	

3^η ΕΝΟΤΗΤΑ
Ταξίδι στον κόσμο της φύσης

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	5 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
A. Εισαγωγικά κείμενα	1. Τα κείμενα της ενότητας και οι ερωτήσεις κατανόησης των κειμένων να αξιοποιηθούν κατ' επιλογήν από τον διδάσκοντα λόγω πληθώρας ύλης της ενότητας. 2. Στην ενότητα αυτή ο διδάσκων να παρουσιάσει περιληπτικά τα βασικότερα από τα χαρακτηριστικά των κειμενικών τύπων με αντιπροσωπευτικά κειμενικά παραδείγματα από το βιβλίο ή άλλες πηγές. Σημειώνεται ότι καθένας από τους
B. Περιγραφή	
B1. Στοιχεία περιγραφής	
B2. Είδη περιγραφής	
B3. Λεξιλόγιο περιγραφής	
Γ. Αφήγηση	
Γ1. Στοιχεία αφήγησης	

Γ1. Περίληψη	κειμενικούς τύπους παρουσιάζεται εκτενώς και σε άλλες ενότητες των σχολικών εγχειριδίων. 3. Να δοθεί έμφαση στη διδασκαλία της περίληψης κειμένου, [Γ1]. 4. Να προσεχτεί η διδασκαλία της έννοιας της πολυτροπικότητας [Ε], εφόσον οι μαθητές γενικότερα δεν είναι εξοικειωμένοι με αυτή. 5. Από τις δραστηριότητες του «Διαβάζω και γράφω» να γίνει επιλογή μεταξύ των 1, 3 και 4 [Δ1].
Γ2. Είδη αφήγησης	
Γ3. Λεξιλόγιο αφηγηματικών κειμένων	
Δ. Επιχειρηματολογία	
Δ1. Στοιχεία επιχειρήματος και μελέτη επιχειρημάτων	
Δ2. Λεξιλόγιο επιχειρηματολογίας	
Ε. Πολυτροπικότητα	
Διαθεματική εργασία	

4^η ΕΝΟΤΗΤΑ	
Φροντίζω για τη διατροφή και την υγεία μου	
ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	5 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
A. Εισαγωγικά κείμενα	1. Να γίνει επιλογή μεταξύ των κειμένων που θα διδαχθούν και των ερωτήσεων κατανόησης που θα αξιοποιηθούν, λόγω πληθώρας ύλης της ενότητας. 2. Εφόσον υπάρχει χρονικός περιορισμός, μία ή περισσότερες από τις υποενότητες Β1, Β2 Γ2 και Ε να διδαχθούν με συντομία. 3. Στο παράδειγμα «<i>Το 1 στα 10 Ελληνόπουλα είναι παχύσαρκο</i>» της σ. 65 [Β2] να προστεθεί μετά το επίθετο <i>παχύσαρκο</i> η λέξη <i>παιδί</i>, ώστε να υπάρχει συμφωνία με τα αναφερόμενα στη σ. 63 για την ονοματική φράση [Β1]. 4. Ως προς την κλίση ουσιαστικών και επιθέτων [Γ]: • Να αναφερθεί ότι σύμφωνα με τη Γραμματική τα ουσιαστικά διακρίνονται: α) σε αρσενικά, θηλυκά και ουδέτερα και β) σε ισοσύλλαβα και ανισοσύλλαβα. • Να διευκρινιστεί ότι η διάκριση σε δικατάληκτα και τρικατάληκτα είναι επίσης ένας τρόπος περιγραφής των ουσιαστικών που υιοθετούν ορισμένες Γραμματικές. • Κατά τη διδασκαλία των κλιτικών πινάκων να αναφερθούν επιπρόσθετα και οι τύποι της κλητικής.
B. Ονοματική φράση – Επιθετικός προσδιορισμός	
B1. Τι είναι ονοματική φράση και ποια η λειτουργία της στην πρόταση	
B2. Επιθετικός προσδιορισμός	
Γ. Κλίση ουσιαστικών και επιθέτων	
Γ1. Κλίση ουσιαστικών	
Γ2. Κλίση επιθέτων	
Δ. Παραγωγή και σύνθεση	
Ε. Στοιχεία που συνοδεύουν τον προφορικό λόγο	

ΣΤ. Λεξιλόγιο	Για τα ουσιαστικά και τα επίθετα που εμφανίζουν ιδιαιτερότητες στην κλίση είναι δυνατό να αξιοποιηθούν οι αντίστοιχες ενότητες της Γραμματικής. 5. Ως προς την παραγωγή και τη σύνθεση [Δ]: Να αναφερθεί ότι σύμφωνα με τη Γραμματική οι λέξεις που αρχίζουν με πρόθημα θεωρούνται σύνθετες και ότι παράγωγες θεωρούνται μόνο οι λέξεις που σχηματίζονται με παραγωγικές καταλήξεις (επιθήματα). Να διευκρινιστεί στους μαθητές ότι ορισμένες γραμματικές κατατάσσονται στις παράγωγες λέξεις και εκείνες που αρχίζουν με πρόθημα. Εφιστάται γενικότερα η προσοχή των διδασκόντων στην ανάγκη να προσαρμοστεί στο σύνολο του εγχειριδίου η διδασκαλία της παραγωγής και της σύνθεσης σύμφωνα με την ισχύουσα Γραμματική.
Ζ. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου	
Διαθεματική εργασία	

5^η ΕΝΟΤΗΤΑ	
Γνωρίζω το μαγικό κόσμο του θεάτρου και του κινηματογράφου	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	6 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
A. Εισαγωγικά κείμενα	1. Τα κείμενα της ενότητας και οι ερωτήσεις κατανόησης των κειμένων να αξιοποιηθούν κατ' οικονομία από τον διδάσκοντα, π.χ. από τα τρία εισαγωγικά κείμενα να επιλεγεί ένα ή δύο. 2. Κατά τη διδασκαλία του ρήματος να τονιστούν: η διάκριση ανάμεσα στις φωνές (μορφολογία) και τις διαθέσεις (σημασιολογία) [B2.2., B2.3], οι χρόνοι του ρήματος και το ποιον ενέργειας [B2.4.] να τονιστεί η σπουδαιότητα του ρήματος για τα αφηγηματικού τύπου κείμενα και να δοθούν παραδείγματα αξιοποίησης των ρηματικών χρόνων στα αφηγηματικά κειμενικά είδη (προφορικά/γραπτά, ιστορικές αφηγήσεις, αφηγήσεις συμβάντων κ.λπ.). 3. Να διευκρινιστεί στους μαθητές ότι ο παρακείμενος ανήκει στη χρονική βαθμίδα του παρόντος και να προσαρμοστεί ο σχετικός πίνακας που αναφέρεται στη χρονική βαθμίδα και στο ποιόν ενεργείας, στην ενότητα «Διαβάζω και γράφω» [B2.4.], σύμφωνα και με τα διαλαμβανόμενα στη 2^η Ενότητα,
B. Το ρήμα	
B1. Ο ρόλος και η λειτουργία του	
B2. Οι μορφές του ρήματος.	
B2.1. Πρόσωπο και αριθμός	
B2.2. Συζυγίες και φωνές	
B2.3. Διαθέσεις του ρήματος	
B2.4. Χρόνοι του ρήματος και ποιον ενέργειας	
B3. Συνδεδετικά ρήματα	
Γ. Παράγωγα ρήματα	
Δ. Λεξιλόγιο	
E. Το ρήμα στην αφήγηση	
ΣΤ. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου	

Διαθεματική εργασία	B2 (Μαθαίνω για τους χρόνους του ρήματος) του εγχειριδίου της Β΄ τάξης. 4. Η υποενότητα Β3, «Παράγωγα ρήματα», να προσαρμοστεί και να διδαχτεί σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην προηγούμενη ενότητα για την παραγωγή και τη σύνθεση. 5. Η υποενότητα Ε, «Το ρήμα στην αφήγηση», να διδαχτεί συνοπτικά.

6^η ΕΝΟΤΗΤΑ Δημιουργικές δραστηριότητες στη ζωή μου	
ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	5 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
A. Εισαγωγικά κείμενα	1. Για εξοικονόμηση χρόνου να γίνει επιλογή των κειμένων, ιδιαίτερα των εισαγωγικών (1 έως 4). 2. Να δοθεί έμφαση στη διδασκαλία της χρήσης των πτώσεων του ουσιαστικού και στον ετερόπρωτο προσδιορισμό σε γενική [B1, B2]. 3. Επίσης, να δοθεί έμφαση στην αναγνώριση των μερών της παραγράφου, με παραδείγματα από διαφορετικά κειμενικά είδη καθώς και στη σύνταξη πλαγιότιτλων [Δ]. 4. Ως προς την παραγωγή ουσιαστικών [Γ]: • Η επισήμανση στο «Έμαθα ότι» [Γ] «Νέα ουσιαστικά παράγονται και με τη χρήση προθημάτων...», προτείνεται να προσαρμοστεί και να διδαχτεί σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην 4^η ενότητα πιο πάνω για την παραγωγή και τη σύνθεση. • Η άσκηση 2 στο «Ακούω και μιλώ» [Γ] και η άσκηση 1 στο [Ε] να προσαρμοστούν ώστε να περιλαμβάνουν μόνο λέξεις με παραγωγικές καταλήξεις.
B. Λειτουργίες – Χρήσεις των πτώσεων του ουσιαστικού	
B1. Οι πτώσεις ως δείκτες για τη σχέση ουσιαστικού και ρήματος	
B2. Οι πτώσεις ως δείκτες για τη σχέση ουσιαστικού και ουσιαστικού	
Γ. Παράγωγα ουσιαστικά	
Δ. Παράγραφος – Πλαγιότιτλοι	
Ε. Λεξιλόγιο	
ΣΤ. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου	
Διαθεματική εργασία	

7^η ΕΝΟΤΗΤΑ Ο κόσμος μέσα από την οθόνη – εικόνα	
ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	3 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
A. Εισαγωγικά κείμενα	1. Να διδαχθεί μόνο ένα από τα εισαγωγικά κείμενα. 2. Να δοθεί έμφαση στη σημασιακή διάκριση μεταξύ οριστικού και αόριστου άρθρου. 3. Να δοθεί έμφαση στη διδασκαλία της περιγραφής [Δ] με τη χρησιμοποίηση περιγραφικών κειμένων διαφορετικής προέλευσης και είδους και με έμφαση στις λεξικογραμματικές επιλογές (χρήση επιθέτων, ουσιαστικών, ρηματικών χρόνων κ.λπ.).
B. Οριστικό και αόριστο άρθρο – Άρθρο – Κλίση των άρθρων	
Γ. Παράγωγα επίθετα	
Δ. Περιγραφή	
Ε. Λεξιλόγιο	
ΣΤ. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου	
Διαθεματική εργασία	

8^η ΕΝΟΤΗΤΑ Αθλητισμός και Ολυμπιακοί Αγώνες. Παρακολουθώ και συμμετέχω	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	5 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
A. Εισαγωγικά κείμενα	1. Να διδαχτεί ένα μόνο από τα εισαγωγικά κείμενα. 2. Να τονιστεί στη διδασκαλία η διάκριση μεταξύ κύριων και δευτερευουσών προτάσεων και να δοθεί έμφαση στην παρατακτική σύνδεση προτάσεων – περιόδων και το ασύνδετο σχήμα [B2, B3]. 3. Να επισημανθεί κατά τη διδασκαλία η στίξη (κόμματα) ή η απουσία της στις συναφείς συντάξεις. 4. Για την εμπέδωση της διδασκαλίας της υποενότητας Γ, «Αφήγηση», προτείνεται να χρησιμοποιηθούν παραδείγματα από διαφορετικά κειμενικά είδη του γραπτού λόγου (λογοτεχνικά κείμενα, κείμενα από τον τύπο και το διαδίκτυο κ.λπ.) και να δοθεί έμφαση στα δομικά στοιχεία και τις λεξικογραμματικές επιλογές που διαφοροποιούν τα κειμενικά παραδείγματα.
B. Παρατακτική σύνδεση – Ασύνδετο σχήμα	
B1. Περίοδοι λόγου – Κύριες και δευτερεύουσες προτάσεις	
B2. Παρατακτική σύνδεση προτάσεων – περιόδων	
B3. Ασύνδετο σχήμα	
Γ. Αφήγηση	
Δ. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου	
Διαθεματική εργασία	

9^η ΕΝΟΤΗΤΑ Ανακαλύπτω τη μαγεία της γνώσης	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	3 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
A. Εισαγωγικά κείμενα	1. Τα κείμενα της ενότητας αυτής και οι ερωτήσεις κατανόησης των κειμένων μπορούν να αξιοποιηθούν κατ' επιλογήν από τον διδάσκοντα. 2. Για τη διδασκαλία του συνταγματικού και του παραδειγματικού άξονα [B, Γ] οι διδάσκοντες καλούνται να ανατρέξουν στο θεωρητικό και το διδακτικό μέρος του Βιβλίου Εκπαιδευτικού. 3. Οι διδάσκοντες να επιλέξουν από τις δραστηριότητες του εγχειριδίου και του Τετραδίου Εργασιών τις καταλληλότερες για το επίπεδο των μαθητών τους.
B. Συνταγματικός άξονας	
Γ. Παραδειγματικός άξονας	
Δ. Λεξιλόγιο	
Ε. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου	
Διαθεματική εργασία	

10^η ΕΝΟΤΗΤΑ Γνωρίζω τον τόπο μου και τον πολιτισμό του	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	6 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
A. Εισαγωγικά κείμενα	1. Τα κείμενα της ενότητας μπορούν να αξιοποιηθούν κατ' οικονομία από τον διδάσκοντα. 2. Να δοθεί έμφαση στην υποτακτική σύνδεση των προτάσεων [B2] και τον βαθμό αξιοποίησης της σε ποικίλα κειμενικά είδη (π.χ. προφορικές συζητήσεις έναντι επιστημονικών κειμένων),
B. Υποτακτική σύνδεση των προτάσεων	
B1. Δευτερεύουσες προτάσεις	
B2. Υποτακτική σύνδεση προτάσεων	
B3. Η στίξη στην υποτακτική σύνδεση	

Γ. Σημεία στίξης	καθώς και στη χρήση των λεξικών [Δ].
Δ. Χρήση λεξικών	3. Επίσης, να τονιστεί η χρήση ή η απουσία κόμματος στην υποτακτική σύνδεση.
Ε. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου	4. Μαζί με τα σημεία στίξης που αναφέρονται στην Ενότητα να διδαχτεί και το Θαυμαστικό.
Διαθεματική εργασία	5. Σε ό, τι αφορά στη χρήση λεξικών [Δ], προτείνεται να αξιοποιηθεί κυρίως το <i>Ερμηνευτικό λεξικό της Νέας Ελληνικής</i> του Γυμνασίου.